

بررسی پایانی و اعتبار مقیاس تجدید نظر شده اعتیاد

مک اندرو (MAC-R)

حسین آفاقی روانشناس

چکیده:

برای تعیین پایانی و اعتبار مقیاس تجدید نظر شده اعتیاد مک اندرو (MAC-R)، نمونه ۱۰۰ نفری (۹۷ مرد و ۳ زن) از افراد معتاد انتخاب شدند. گروه گواه نیز ۱۰۰ نفر بودند (۹۷ مرد و ۳ زن) و از خویشاوندان افراد معتاد بودند و هیچ گونه سابقه اعتیاد نداشتند. ابزارهای پژوهش عبارت بودند از مقیاس تجدید نظر شده اعتیاد مک اندرو (MAC-R) مقیاس پذیرش اعتیاد (AAS) و مقیاس هیجان خواهی زاگرمن (SSS) نتایج حاکی از تایید شدن تمامی فرضیه های تحقیق بود. نتایج نشان داد که مقیاس MAC-R دارای همسانی درونی قابل قبولی می باشد. این مقیاس دارای پایانی بسیار بالایی می باشد. میزان ضریب همبستگی این مقیاس با مقیاس های AAS و SSS کاملاً معنا دار بود. همچنین آزمون تفاوت معنا دار بین گروه آزمایشی و گواه در هر سه مقیاس را نشان داد.

۱- واحد صدای مشاور بهزیستی شهر سقان تهران

با تجزیه و تحلیل عوامل چهار گانه هیجان خواهی زاگرمین، تفاوت معنادار در عاملهای تجربه طلبی و بازداری زدایی بین گروه معتاد و گواه به دست آمد، به این معنی که هیجان خواهی افراد معتاد صرفاً به تجربه طلبی توأم با بازداری زدایی (اعمال منع شده از نظر اجتماع) مربوط می شود.

با توجه به نتایج به دست آمده، مقیاس MAC-R، مقیاس بسیار مناسبی برای سنجش اعتیاد افراد معتاد و استعداد اعتیاد در افراد سالم می باشد.

مقدمه

این مقیاس می تواند از اواخر دوره نوجوانی سوء مصرف کنندگان مواد را از افرادی که دچار این اختلال نیستند تمیز دهد. (مک اندرو ۱۹۷۹ b، به نقل از یعقوبی و کافی ۱۳۷۹). نمره های بالا در مقیاس MAC-R بیانگر احتمال مشکلات مربوط به سوء مصرف الکل یا سایر مواد است. بدیهی است که بدون کسب اطلاعات موثق از سایر منابع نباید در فعالیت های بالینی در مورد سوء مصرف مواد چنین نتیجه گیری هایی کرد. در مجموعه نمره های خام ۲۸ و بالاتر در مقیاس MAC-R بیانگر مشکلات سوء مصرف مواد است. در چنین مواردی باید اطلاعات اضافی در باره استفاده از الکل و دارو بدست آورد. نمره های بین ۲۴ و ۲۷ بیانگر چنین سوء مصرفی است اما در این سطح تعداد مثبت های کاذب^۱ زیاد است (مثل افرادی که به خاطر نمره شان، سوء مصرف کننده مواد تشخیص داده می شوند، اما واقعا سوء مصرف کننده نیستند و یا صرفاً دارای شخصیت ضد اجتماعی

مقیاس تجدید نظر شده سوء مصرف الکل مک اندرو (MAC-R) برای اولین بار توسط مک اندرو در سال ۱۹۶۵ به منظور متمایز ساختن بیماران با سوء مصرف الکل از بیماران با عدم سوء مصرف الکل ساخته شد. پس از آنکه مقیاس MAC در یک دوره زمانی در مورد الکی ها بکار رفت، درباره سوء مصرف کنندگان مواد نیز مورد آزمون قرار گرفت (برگ و مارکوس ۱۹۷۷، لاچار و دیگران ۱۹۷۶، اسکوتر و همکاران ۱۹۷۹، به نقل از یعقوبی و کافی ۱۳۷۹). گزارش شد که این مقیاس تقریباً با همان دقتی که افراد الکی را از افراد غیر الکی تفکیک می کند، می تواند سوء مصرف کنندگان هروئین^۲ و مواد چندگانه در این مطالعات را به دقت طبقه بندی کند. این مقیاس با سن همبستگی ندارد (داک ورت^۳ ۱۹۸۳، مک اندرو ۱۹۶۵، به نقل از یعقوبی و کافی ۱۳۷۹). ... همچنین

۱- Mac Andrew Alcoholism Scale-Revised
۲- heroin
۳- Duckworth
۴- false positive
۵- antisocial personality
۶- Graha

می شود، دارای ۱۳ ماده می باشد و توسط وید و همکاران در سال ۱۹۹۲ ساخته شد. نمره های AAS با استفاده از نمره های هنجاری MMPI-۲ به نمره های T خطی تبدیل می شوند وید و همکاران ضریب های همسانی درونی^۱ (آلفای) نمونه مرکب از سوء مصرف کنندگان مواد، بیماران روانی و آزمودنیهای بهنجار را ۷۴٪ گزارش دادند. آنها ضریب پایایی^۲ باز آزمایی مردان و زنان نمونه هنجاری MMPI-۲ را به ترتیب ۸۹٪ و ۸۴٪ گزارش دادند.

نمره برش T مساوی ۶۰ در مردان، ۶۹ درصد از سوء مصرف کنندگان مواد و ۵۸ درصد بیماران روانی و در زنان ۵۲ درصد سوء مصرف کنندگان مواد و ۷۳ درصد بیماران روانی را به درستی تشخیص داد.

مقیاس هیجان خواهی زاکرمن (SSS)^۳ دارای ۴۰ ماده می باشد. زاکرمن با تحلیل عاملی این مقیاس چهار مولفه هیجان خواهی را مشخص کرد: ۱- هیجان زدگی و ماجراجویی ۲- تجربه جویی ۳- بازداری زدایی ۴- حساسیت نسبت به یکنواختی. زاکرمن هیجان خواهی را به صورت زیر تعریف کرد: «صفتی که ویژگی آن جستجوی هیجانها و تجربه های متنوع، تازه، پیچیده و شدید و میل به اقدام به خطرهای جسمانی، اجتماعی، قانونی و مالی به خاطر خود این تجربه ها.» زاکرمن در ساختن این مقیاس از اشخاصی چون

هستند). مهره های پایین ۲۴ بیانگر آن است که احتمال سوء مصرف مواد خیلی کم است. همچنین این مقیاس احتمال اعتیاد به الکل و یا سایر موارد مخدر را در آینده پیش بینی میکند و می سنجد (گراهام^۳، ۱۹۹۳، به نقل از یعقوبی و کافی ۱۳۷۹).

البته باید در مورد زنان نمره های برش جداگانه ای استفاده شود که کمتر از نمره مردان است. ۲۶ و ۲۳ برای زنان. نمره های بالا در مقیاس MAC-R علاوه بر نشان دادن احتمال سوء مصرف مواد نشانگر فرد با خصوصیات شخصیتی زیر است: برون گرایی اجتماعی، خودنمایی، فراموشی های موقت، مشکل در تمرکز، احتمال سوایقی از مشکلات رفتاری در مدرسه و یا سوء سابقه قانونی، با اعتماد به نفس و قاطع، لذت بردن از رقابت و مخاطره جویی. افرادی که نمرات بین ۱۶-۲۳ در مردان و ۱۶-۲۲ در زنان می گیرند، ممکن است الکی های ثانوی باشند

یعنی این افراد الکل را برای احساس لذت مصرف نمی کنند. بلکه مصرف الکل را به خاطر رهایی از دردی که احساس می کنند ادامه می دهند. در مورد افراد با نمره بین ۱۵-۲۰ می توان گفت که احتمال می رود که این افراد نتوانند الکل و یا سایر مواد را تحمل کنند.

مقیاس AAS که مقیاس اعتراف یا پذیرش اعتیاد نامیده

1- addiction admistion scale
2- introvertion homogenuty
3- reliability
4- Zucherman Sensation Seeking Scale

افسران پلیس ، رانندگان مسابقات اتومبیل رانی ، افراد با سوء مصرف مواد مخدر و افراد با انواع تجربه های جنسی استفاده کرد . چرا که این افراد دارای رفتاری بودند که با تعریف هیجان خواهی زاکرمن مطابقت داشت . هیجان خواهی با افزایش سن کاهش می یابد و در حدود ۲۰ سالگی آغاز می شود (زاکرمن ، آیزنگ ۱ و آیزنگ ۱۹۷۸ ، به نقل از سید محمدی ۱۳۷۸) .

معلوم شد که افراد زیاد هیجان خواه بیشتر از افراد کم هیجان خواه از داروهای غیر مجاز استفاده می کنند. در مطالعه دیگری با ۳۳۵ سوء مصرف کننده کوکائین و ۲۰۱ نفر معتاد به تریاک مشخص شد که افراد با SSS بالا نشانه های شدید تر سوء مصرف مواد مخدر و مصرف بیش از یک نوع ماده مخدر را نشان دادند . همچنین این معتادان که نمره sss بالایی داشتند مصرف مواد مخدر را در سنین پایین تر از معتادان دارای نمره کم آغاز کرده بودند (بال ، کارون ، ورون ساویل ، ۱۹۹۴ ، کستن ، یال ، ورون ساویل ۱۹۹۴ ، به نقل از سید محمدی) . افراد با sss بالا با احتمالی بیشتری سیگار می کشیدند ، الکل مصرف می کردند ، با سرعت رانندگی می کردند ، تصادف و محکومیت‌های بیشتری به خاطر رانندگی به هنگام مستی داشتند و به فعالیتهای

جنسی زیاد می پرداختند . همچنین در بین مردان دانشجوی نمره های هیجان خواهی زیاد با رفتار جنسی خطرناکی که می دانستند آنها را در معرض بیماری ایدز (AIDZ) قرار می دهد به صورت مثبت همبستگی داشت (زاکرمن ۱۹۹۴ ، به نقل از سیدمحمدی) .

روش

آزمودنیها

جامعه آماری برای گروه آزمایشی عبارتست از کلیه افراد، اعم از زن و مرد، ساکن شهر تهران با گروه سنی ۱۵ الی ۶۰ سال با سابقه اعتیاد، و بدون هیچگونه سابقه اعتیاد برای گروه گواه. نمونه مورد تحقیق برای گروه آزمایشی عبارتست از ۱۰۰ نفر معتاد (۹۷ مرد و ۳ زن) که برای درمان به یکی از مراکز سازمان بهزیستی به عنوان خود معرف مراجعه کرده بودند و برای گروه گواه، عبارتست از ۱۰۰ نفر از افراد سالم (۹۷ مرد و ۳ زن) که به عنوان همراه بیمار به بهزیستی مراجعه کرده بودند.

ابزارهای پژوهش

ابزارهایی که در این پژوهش به کار برده شدند عبارتند از: مقیاس MAC-R (مقیاس تجدید نظر شده می بارگی مک اندور) ، مقیاس AAS (مقیاس پذیرش یا اعتراف به اعتیاد) و مقیاس SSS (مقیاس هیجان خواهی زاکرمن) .

روش اجرای پژوهش

ابتدا مقیاسهای MAC-R و AAS با هم ادغام شدند و کلاً در یک پرسشنامه ۵۹ سئوالی بکار برده شدند. مقیاس SSS نیز به طور متوسط به کار برده شد. پس از تکمیل پرسشنامه اول، مقیاس SSS به طور جداگانه به آزمودنی ها داده شد تا در خاتمه آزمودنی ها به پرسشنامه اطلاعات فردی، جواب دهند. ترتیب و نحوه ارائه آزمونها برای گروه گواه مشابه گروه آزمایش بود. آزمودنیها در هر دو گروه به صورت فردی به سوالات مقیاسها جواب دادند. مدت زمان پاسخ به پرسشنامه ها متفاوت بود و چیزی در حدود ۲۰ الی ۳۰ دقیقه طول کشید. آزمودنیهای گروه آزمایش، عبارت بودند از افرادی که به عنوان معنادار برای درمان به مراکز مراجعه می کردند و یا اینکه در مراحل بعدی درمان قرار داشتند.

گروه گواه نیز افرادی را شامل می شوند؛ که به عنوان همراه معنادار به مرکز مراجعه کرده بودند.

روش آماری

ارزیابی پایانی آزمون مک اندرو با روش بازآزمایی ۱ (آزمون مجدد) در گروه گواه و با فاصله زمانی ۳ هفته بر روی ۵۰ آزمودنی انجام گرفت. گروه گواه به این دلیل انتخاب شدند که در دسترس بودند در حالیکه گروه معنادار

برای آزمون مجدد در دسترس نبودند.

برای ارزیابی اعتبار ۲ مقیاس MAC-R در گروه آزمایشی از میزان همبستگی آن با مقیاس AAS و مقیاس SSS استفاده شد. چرا که مقیاس AAS اصولاً یک مقیاس اعتیاد می باشد و مقیاس SSS نیز خصوصیتی را می سنجد که احتمال می رود، افراد معتاد و هیجان خواه در آن مشترک باشند.

هم چنین برای تعیین اعتبار آزمون MAC-R از مقایسه میانگین های دو گروه معتاد و گواه و با استفاده از آزمون t استفاده شد. برای ارزیابی همسانی درونی ماده ها از روش ضریب آلفای کرونباخ در گروه آزمایشی استفاده شد. برای سنجش تفاوت بین دو گروه آزمایشی و گواه از آزمون t استفاده شد.

یافته های پژوهش

پس از اجرا، نمره های خام به دست آمده در هر یک از مقیاسها با توجه به فرضیات پژوهش مورد تجربه و تحلیل قرار گرفت. برای سهولت کار، این یافته ها در جدول نشان داده شده اند و میانگین و انحراف معیار هر یک از گروهها مشخص شده است. سطوح معناداری با علامت * مشخص شده است.

جدول شماره ۱

نتایج آزمون t برای مقایسه گروه آزمایشی و گواه در

مقیاسهای MAC-R و AAS و SSS

مقیاس	گروه	تعداد	میانگین	انحراف معیار	t	df	p
MAC-R	آزمایش گواه	۱۰۰	۲۷,۱۸	۴,۴۹	۹/۱۲*	۹۹	۰/۰۰۱
		۱۰۰	۲۲,۳۴	۲,۸۳			
AAS	آزمایش گواه	۱۰۰	۵,۹۱	۲,۱۷	۱۰/۱۲*	۹۹	۰/۰۰۱
		۱۰۰	۳,۲۷	۱,۴۴			
SSS	آزمایش گواه	۱۰۰	۱۷,۷۱	۴,۳۲	۳/۴۸*	۹۹	۰/۰۰۱
		۱۰۰	۱۵,۶۰	۴,۲۶			

* تفاوت معنادار در سطح $P/0.01$

همانطور که در جدول شماره یک مشاهده می شود، بین دو گروه آزمایشی و گواه در مقیاس MAC-R با توجه به t بدست آمده ($t = 9/119, df = 99, p < 0/0.01$) تفاوت معنادار وجود دارد. همچنین با توجه به جدول در مقیاس AAS در دو گروه آزمایشی و گواه تفاوت معنادار وجود دارد ($p < 0/0.01$) ($t = 10/119, df = 99$).

دیگر اینکه با توجه به جدول در مقیاس خواهی زاکرمن SSS با توجه به t دست آمده و درجه آزادی آن ($p < 0/0.01$)، $t = 3/479, df = 99$ تفاوت معنادار می باشد. بنابراین هم در مقیاس اعتیاد مک اندرو (MAC-R) و هم در مقیاس پذیرش اعتیاد (AAS) و هیجان خواهی زاکرمن (SSS) بین دو گروه آزمایشی و گواه تفاوت معنادار مشاهده شد.

جدول شماره ۲

ضرایب همبستگی بدست آمده براساس ترکیب دو به دو مقیاسهای MAC-R، AAS، SSS در دو گروه آزمایشی و

کنترل

ضرایب همبستگی بین مقیاسها			گروه	مقیاس
SSS	AAS	MAC-R		
** ۰,۳۱	** ۰,۵۱	۱,۰۰	آزمایش	MAC-R
* ۰,۱۹	۱,۰۰	_____		AAS
۱,۰۰	_____	_____		SSS
** ۰,۲۹	* ۰,۱۸	۱,۰۰	گواه	MAC-R
** ۰,۲۸	۱,۰۰	_____		AAS
۱,۰۰	_____	_____		SSS

**معنا داری در سطح $p < 0/0.01$ * معنا داری در

سطح $p < 0/0.05$

جدول شماره ۲-۴ می توان به یافته های زیر اشاره کرد:

- ۱- بین مقیاس MAC-R و مقیاس AAS در گروه آزمایشی ضریب همبستگی ۰/۵۱- بدست آمده است که این میزان ضریب همبستگی در سطح $P < 0/0.01$ معنادار می باشد.
- ۲- بین مقیاس MAC-R و مقیاس sss در گروه آزمایشی

ضریب همبستگی ۰/۳۱ بدست آمده که این میزان ضریب همبستگی در سطح $P < ۰/۰۱$ معنادار می باشد.

۳- بین مقیاس AAS و SSS در گروه آزمایشی ضریب همبستگی ۱۹٪ به دست آمد که این مقدار در سطح $P < ۰/۰۵$ معنادار می باشد.

بررسی فرضیات پژوهش

فرضیه اول: بین مجموعه سوالهای مقیاس MAC-R همسانی درونی وجود دارد.

برای محاسبه همسانی درونی مقیاس MAC-R از روش آلفای کرونباخ در گروه آزمایشی استفاده شد. میزان ضریب آلفای بدست آمده برابر با ۰/۹۱۳ می باشد که این ضریب کاملاً مورد قبول است.

فرضیه دوم: مقیاس MAC-R دارای پایایی کافی می باشد.

برای بدست آوردن ضریب پایایی بدست آمده کاملاً معنادار است ($r = ۰/۸۱۵, n = ۵۰, P < ۰/۰۱$)

فرضیه سوم: مقیاس MAC-R دارای اعتبار کافی می باشد.

برای اثبات فرضیه سوم و بدست آوردن اعتبار آزمون MAC-R از مقایسه میانگینهای دو گروه آزمایشی و گواه استفاده شد. با توجه به جدول شماره یک و همچنین مقادیر بدست آمده ($t = ۱۰/۱۱۹, df = ۹۹, p < ۰/۰۰۱$) می توان نتیجه

گرفت که این مقدار ۱ در سطح $۰/۰۰۱$ معنادار می باشد.

فرضیه چهارم: بین نتایج مقیاس MAC-R با نتایج مقیاس AAS رابطه مثبت وجود دارد.

با توجه به جدول شماره دو و همچنین با توجه به مقادیر ضریب همبستگی بدست آمده یعنی ($r = ۰/۵۰۶, n = ۱۰۰, P < ۰/۰۰۱$) می توان گفت که مقدار ضریب همبستگی بدست آمده معنادار می باشد.

فرضیه پنجم: بین نتایج مقیاس MAC-R با نتایج هیجان خواهی زاگرنن، رابطه مثبت وجود دارد.

با توجه به جدول شماره دو و همچنین ضریب همبستگی بدست آمده در گروه آزمایشی ($P < ۰/۰۰۱, n = ۱۰۰$) این مقدار ضریب همبستگی معنادار می باشد.

بحث و نتیجه گیری

معتبرترین کار انجام شده در مورد پایایی و اعتبار مقیاسهای AAS و MAC-R، در نمونه هنجارهایی آزمون MMPI-۲ صورت گرفته است و تحقیقات مستقل کمتری در مورد پایایی و اعتبار این مقیاسها به طور جداگانه صورت گرفته است.

۱) فرضیه اول: مقدار ضریب آلفای کرونباخ بدست آمده بر روی گروه آزمایشی ۰/۹۱۳ می باشد که ضریب همسانی بسیار خوب و بالایی می باشد. در مورد همسانی درونی، مقیاس

۱-homogeneity

MAC-R که دارای ۴۹ ماده می باشد، گراهام اظهار می دارد که به نظر نمی رسد که مقیاس MAC-R دارای همسانی درونی خوبی باشد (گراهام ۱۹۸۹، به نقل از یعقوبی و کافی ۱۳۷۹)، چرا که ضرایب به دست آمده پایین می باشند. در نمونه هنجاری MMPI-۲ (نمونه ای که برای هنجار یابی MMPI-۲ انتخاب شده بود). ضرایب همسانی درونی بدست آمده برای MAC-R عبارت بودند از ۰/۵۶ در مردان، با این حال اگر ضرایب به دست آمده از نمونه هنجاری MMPI-۲ را در نظر بگیریم، ضریب همسانی بدست آمده یعنی ۰/۹۱۳ به مراتب بیشتر و بالاتر از ضرایب گزارش شده بوچر و همکارانش می باشد. کلاً مقیاس MAC-R دارای همسانی درونی کمی می باشد و در ایالات متحده بیشتر از مقیاس APS (مقیاس استعداد اعتیاد)، در مورد سنجش اعتیاد استفاده می شود. در حالیکه همین مقیاس APS در ایران نتوانست بین گروه معتاد و گروه غیر معتاد تمییز قائل شود (کردمیرزا ۱۳۷۸). شاید علت به دست آمدن ضریب همسانی بالا در این تحقیق در این باشد که این مقدار از روی گروه آزمایشی (معتاد) به دست آمد و چون گروه آزمایشی ما همه معتاد بودند، همگنی بالایی بین آنها وجود داشت که باعث شده است همگن تر به سوالات مقیاس پاسخ دهند. ضریب همسانی درونی، میزان همگن بودن یا نبودن ماده های آزمون را

می سنجد و به همین دلیل از آنجا که ضریب همسانی درونی، در تحقیق بوچر و همکارانش از افراد متفاوتی بدست آمده بود، پس بنابراین دور از انتظار نیست که ضریب پایین و یا متوسطی بدست آمده باشد. به هر حال ضریب به دست آمده کاملاً معتبر می باشد و سوالات مقیاس MAC-R از همسانی درونی بسیار خوبی برخوردار می باشد. (۲) فرضیه دوم: مقدار ضریب پایانی به دست آمده بر روی گروه گواه با فاصله زمانی تقریباً سه هفته ۰/۸۲ بود که ضریب پایانی خوب و قابل قبولی است. مرلند (۱۹۸۵) در یک تحقیق، ضریب بازآزمایی ۰/۸۲ برای مردان و ۰/۷۵ برای زنان را گزارش داد که با فاصله زمانی ۶ هفته به دست آمده بود (برای مقیاس MAC و بر روی دانشجویان زن و مرد). همچنین در خرده گروههایی از آزمودنی های زن و مرد در نمونه مورد تحقیق ضرایب پایانی بازآزمایی (به فاصله یک هفته) عبارت بودند از ۰/۷۸ برای زنان و ۰/۶۲ برای مردان (بوچر و همکاران ۱۹۸۹، به نقل از یعقوبی و کافی ۱۳۷۹) با توجه به ضرایب پایانی گزارش شده، به خصوص در تحقیق بوچر و همکارانش، ضریب به دست آمده از تحقیقات گزارش شده خارجی بالاتر می باشد، و به نظر می رسد که این مقیاس دارای پایانی خوبی در ایران باشد.

۳) فرضیه سوم: مقیاس MAC-R توانست بین گروه گواه و گروه آزمایشی (معتاد) با قاطعیت تمییز قائل شود، به ترتیب با میانگین و انحراف معیار $(M=27/18, SD=4/49)$ برای گروه آزمایشی و $(M=22/34, SD=2/83)$ برای گروه گواه و $t=9/119$ در مقابل بحرانی $(3/272)$ ، بنابراین می توان گفت که مقیاس MAC-R دارای اعتبار خوبی می باشد و می تواند بین گروه معتاد و غیر معتاد تمیز قائل شود. همچنین در بسیاری از گزارشهای خارجی، میزان توانایی این آزمون در تفکیک افراد معتاد از غیر معتاد را نیز جزء اعتبار این مقیاس به حساب می آورند.

در یک تحقیق مک اندرو با نمره برش ۲۴ توانست ۸۱/۵ درصد از افراد معتاد را به درستی تشخیص دهد که این مقدار ۸۱/۵ صد به نوعی اعتبار آزمون را می سنجد. در تحقیق حاضر، با استفاده از نمره برش ۲۴، ۸۰٪ گروه آزمایشی به درستی معتاد تشخیص داده شدند، که این ضریب می تواند به نوعی اعتبار باشد. مقیاس AAS در گروه آزمایشی ۵۱٪ گزارش شد، که در سطح $p<0/01$ معنادار است. بین دو مقیاس بالا در گروه گواه نیز ضریب همبستگی ۱۸٪ به دست آمد که در سطح $p<0/05$ معنا دار می باشد. شاید علت معنا دار شدن ضریب

همبستگی در این باشد که چون گروه گواه از خویشاوندان درجه یک یا دو گروه معتاد بودند؛ بنابراین از بسیاری از جهات از جمله ژنتیکی، محیط زندگی و روانشناختی شبیه به هم بودند و این امر باعث شده است که این گروه خود از گروه در معرض خطر اعتیاد باشند و ضریب همبستگی معنادار به دست آید.

در تحقیقی که توسط گراهام، بن پورات و مک نالتی ۱۹۹۹، به نقل از یعقوبی و کافی ۱۳۷۹ در دانشگاه کنت آمریکا انجام شد، بین دو مقیاس AAS و MAC-R ضریب همبستگی ۴۵٪ گزارش شده است. همچنین در یک تحقیق داخلی در مورد هنجاریابی مقیاس ASP (کرد میرزا ۱۳۷۸)، ضریب همبستگی ۵۰٪ بین دو مقیاس AAS و MAC-R گزارش شده است. در تحقیق اخیر علت اینکه ضریب همبستگی ۵۱٪ بین دو مقیاس به دست آمده است و ضریب تقریباً متوسط می باشد، شاید به این دلیل باشد که فقط سه ماده این دو مقیاس با هم مشترک هستند و چون سوالات آزمون AAS مستقیماً به مصرف مواد مخدر اشاره دارند، شاید در آزمودنی یک حالت دفاعی بوجود آمده است تا بسیاری از موارد مصرف مواد را انکار کنند و یا لااقل بسیار محتاط برخورد نمایند. در حالیکه سوالات مقیاس MAC-R چون به صورت غیر مستقیم به مصرف مواد اشاره می کنند و بیشتر

هیجان خواهی بیشتر نسبت به افراد عادی هستند. همانطور که قبلا اشاره شد هیجان خواهی به چهار عامل هیجان زدگی و ماجراجویی، تجربه طلبی، بازداری زدایی، حساسیت نسبت به یکنواختی، تقسیم می شود که این عوامل توسط زاگرمن و با تحلیل عوامل به دست آمده است.

بین عوامل چهارگانه هیجان خواهی همبستگی وجود دارد. در گروه معتاد برخلاف گروه گواه عوامل هیجان خواهی به طور منظم و منطقی توزین نشده است که این امر می تواند باعث بهم خوردن تعادل هیجان خواهی در افراد معتاد باشد. بین دو گروه آزمایشی و گواه در عامل تجربه طلبی تفاوت معنا دار وجود دارد و بین عوامل باز داری زدایی، بین دو گروه نیز تفاوت معنا داری وجود دارد. به عبارت دیگر گروه معتاد هر چند هیجان خواه تر از گروه گواه هستند ولی این هیجان خواهی به تجربه طلبی (جستجوی تجربه های جدید از طریق مسافرت موسیقی، هنر یا سبک زندگی ناهمگون جماعت با اشخاصی که گرایش مشابهی دارند) و همچنین بازداری زدایی (نیاز به جستجوی رهایی از فعالیت های اجتماعی بازداری شده) محدود می شود. به عبارت دیگر افراد معتاد به دنبال تجربه جدید هستند، منتها نه تجربه هایی که آزادانه می توانند به آنها بپردازند مثل مسافرت، موسیقی یا هنر، بلکه تجربه هایی که از نظر اجتماع

خصوصیاتی نظیر تکانش ورزی، سطح انرژی بالا و رفتار ضد اجتماعی را می سنجد، به همین دلیل افراد صادقانه تر به این پرسشها جواب می دهند و کمتر حالت دفاعی در آنها ایجاد می شود. به هر حال هر چند تحقیقات گزارش شده در مورد همبستگی بین AAS و MAC-R بسیار کم است، ولی با استناد به دو گزارش داخلی و خارجی بالا، می توان گفت که بین دو مقیاس AAS و MAC-R همبستگی و رابطه مثبت بالایی وجود دارد و این میزان ضریب همبستگی معنا دار می باشد. همچنین مقدار همبستگی به دست آمده یعنی ۰.۵۱، نشان دهنده ضریب اعتبار آزمون MAC-R نیز می باشد. که می توان گفت مقیاس MAC-R از اعتبار نسبتا خوبی برخوردار می باشد.

۵) فرضیه پنجم: همانطور که اشاره شد بین مقیاس MAC-R و SSS ضریب همبستگی ۰/۳۱ به دست آمده که این میزان ضریب همبستگی در $p < 0/01$ معنا دار می باشد و می توانیم بگوییم که بین نتایج این دو مقیاس رابطه مثبت وجود دارد. احتمال وجود رابطه مثبت بین SSS و MAC-R دور از انتظار نیست، چرا که خود زاگرمن در ساختن مقیاس هیجان خواهی از گروههای متعددی از جمله معتادین استفاده کرد، به خاطر اینکه زاگرمن معتقد است که افراد معتاد دارای

منع شده اند (مصرف مواد مخدر). همچنین ضریب همبستگی بین مقیاسهای MAC-R و SSS در گروه آزمایشی، نشانگر اعتبار مقیاس MAC-R نیز می باشد، چرا که دو مقیاس MAC-R و SSS خصوصیات شخصیتی و رفتاری مشترکی را شامل می شوند از جمله جستجوی تجارب جدید، بازداری زدایی، نیاز به برانگیختگی، رفتار جسورانه و کم و بیش غیرقانونی.

۸۰٪ به درستی معتاد تشخیص داده شدند. همچنین با بکار بردن نمره برش ۲۸ که داک ورث و اندرسون ۱۹۹۹، به نقل از یعقوبی و کافی (۱۳۷۹) پیشنهاد کردند، در این پژوهش ۵۲٪ افراد گروه آزمایشی معتاد تشخیص داده شدند در حالیکه ۹۸٪ افراد گروه کنترل غیر معتاد تشخیص داده شدند و فقط ۲٪ از این گروه معتاد تشخیص داده شدند. لازم است برای بدست آوردن مقوله تشخیصی پژوهشهای دقیق تری در این مورد انجام شود.

منابع فارسی

- آناستازی (۱۳۷۰). روان آزمایی. (مترجم محمدتقی براهنی). تهران. انتشارات دانشگاه تهران.

- ثرانیدیک، ال رابرت (۱۳۶۹). روانسنجی کاربردی. چاپ دوم. (مترجم حیدر علی هومن). تهران. انتشارات دانشگاه تهران. تاریخ اثر به زبان اصلی (۱۹۹۰).

- داک ورت، جین سی - آندرسون، وین پی. ۱۳۷۸. راهنمای تفسیر برای مشاوران و متخصصان بالینی (چاپ چهارم). مترجمان (حسن پاشا شریفی - محمدرضا نیکخواه). تهران سخن (تاریخ اثر به زبان اصلی ۱۹۹۴).

- دلاور، علی (۱۳۷۵). احتمالات و آمار کاربردی در روانشناسی و علوم تربیتی. چاپ اول. تهران. انتشارات رشد.

- رییس دانا - غروری نخجوانی (۱۳۸۰). روزنامه نوز

با توجه به تایید شدن هر پنج فرضیه تحقیق، در رابطه با مقیاس MAC-R و دارا بودن اعتبار و پایایی کافی، این مقیاس می تواند مقیاس خوبی در مورد سنجش افراد معتاد از غیر معتاد باشد. همچنین از این مقیاس می توان برای تشخیص و پیش بینی افراد در معرض خطر اعتیاد استفاده کرد. با این حال در هنگام به کار بردن این مقیاس باید احتیاط کامل در مورد تفسیر آن داشته باشیم. چه بسا که افرادی باشند که نمرات بالایی بیاورند و سوء مصرف مواد نداشته باشند ولی نمرات کمی بیاورند.

مک اندرو در تعیین نمره برش از نمره خام ۲۴ استفاده کرد (مک اندرو ۱۹۶۵، به نقل از یعقوبی و کافی ۱۳۷۹). در تحقیق حاضر با به کار بردن نمره برش ۲۴ در گروه آزمایش

- سه شنبه ۳۰ بهمن ۱۳۸۰ صفحه ۳۰ .
- ستاد مبارزه با مواد مخدر (۱۳۷۸) . آمار سالیانه اعتیاد به مواد مخدر در ایران . تهران .
- سرمد ، زهره و همکاران (۱۳۷۶) . روشهای تحقیق در علوم رفتاری (چاپ اول) . تهران . انتشارات آگاه .
- سیف ، علی اکبر (۱۳۷۵) . روش تهیه پژوهشنامه (چاپ اول) . رودهن . انتشارات دانشگاه آزاد اسلامی .
- شولتز دوان - شولتز ، سیدنی الن (۱۳۷۸) . نظریه های شخصیت . (چاپ ششم) . مترجم یحیی سیدمحمدی . تهران . نشر هما . تاریخ اثر به زبان اصلی . ۱۹۹۸
- فرخی ، حسن (۱۳۷۶) . رابطه بین سبکهای مقابله و سبکهای اسناد با افسردگی . پایان نامه کارشناسی ارشد . دانشگاه تهران .
- کالات ، جیمزدبلیو (۱۳۷۳) روانشناسی فیزیولوژیک . (چاپ اول) . مترجمان (اسماعیل بیابانگرد ، احمد علی پور) . تهران . انتشارات دانشگاه تهران .
- کرد میرزا ، عزت الله (۱۳۷۸) . هنجاریابی آزمون APS (مقیاس آمادگی اعتیاد) به منظور شناسایی افراد مستعد سوء مصرف مواد در بین دانشجویان دانشگاه های تهران . پایان نامه کارشناسی ارشد تهران . دانشگاه علامه طباطبایی .
- کلارک ، براتر ، جانسون . داروشناسی پزشکی
- گات (۱۳۷۲) . چاپ اول (مترجم هومان اکتایی) تهران . انتشارات حیان و مترجم . تاریخ اثر به زبان اصلی (۱۹۹۰) .
- گراهام ، جان (۱۳۷۹) راهنمای MMPI-۲ ارزشیابی شخصیت و آسیب شناسی روانی (مترجمان حمید یعقوبی ، موسی کافی) . انتشارات ارجمند . تاریخ اثر به زبان اصلی (۱۹۹۳) .
- مارتین ، الیزابت آ و همکاران (۱۳۵۹) . فرهنگ توصیفی واژه های پزشکی . چاپ اول . ویرایش سوم (مترجمان فروزان مجیدفر ، زیبا ماهر بنایی . فرهنگ مجیدفر) تهران . نشر آزمون .
- میرزایی ، حکیمه (۱۳۵۹) ارزیابی پایایی و اعتبار آزمون SCL-۹۰ در ایران . پایان نامه کارشناسی ارشد . دانشگاه تهران .
- نصفت ، مرتضی (۱۳۷۴) . اصول و روشهای آمار . چاپ نهم . تهران . انتشارات دانشگاه تهران .
- هومن ، حیدرعلی (۱۳۷۲) . استنباط آماری در پژوهش رفتاری . چاپ دوم تهران نشر پارسا .
- هومن ، حیدرعلی (۱۳۷۴) . شناخت روش علمی در علوم رفتاری (پایه های پژوهش) . تهران نشر پارسا .
- کرد میرزا ، عزت الله (۱۳۷۸) . هنجاریابی آزمون APS (مقیاس آمادگی اعتیاد) به منظور شناسایی افراد مستعد سوء

- مصرف مواد در بین دانشجویان دانشگاه های تهران . پایان نامه کارشناسی ارشد تهران . دانشگاه علامه طباطبایی .
- کلارک ، براتر ، جانسون . داروشناسی پزشکی گات (۱۳۷۲) . چاپ اول (مترجم هومان اکتایی) تهران . انتشارات حیان و مترجم . تاریخ اثر به زبان اصلی (۱۹۹۰) .
- گراهام ، جان (۱۳۷۹) راهنمای MMPI-۲ ارزشیابی شخصیت و آسیب شناسی روانی (مترجمان حمید یعقوبی ، موسی کافی) . انتشارات ارجمند . (تاریخ اثر به زبان اصلی ۱۹۹۳) .
- فروزان مجیدفر ، زیبا ماهر بنایی ، فرهنگ مجیدفر (تهران . نشر آزمون .
- میرزایی ، حکیمه (۱۳۵۹) ارزیابی پایایی و اعتبار آزمون ۹۰ - SCL در ایران . پایان نامه کارشناسی ارشد . دانشگاه تهران .
- نصفه ، مرتضی (۱۳۷۴) . اصول و روشهای آمار . چاپ نهم . تهران . انتشارات دانشگاه تهران .
- هومن ، حیدرعلی (۱۳۷۲) . استنباط آماری در پژوهش رفتاری . چاپ دوم تهران نشر پارسا .
- هومن ، حیدرعلی (۱۳۷۴) . شناخت روش علمی در علوم رفتاری (پایه های پژوهش) . تهران نشر پارسا .
- مارتین ، الیزابت آ و همکاران (۱۳۵۹) . فرهنگ توصیفی واژه های پزشکی . چاپ اول . ویرایش سوم (مترجمان

- Allcock-clive-c; Grace-David-M. (1988). Pathological gamblers are neither impulsive nor sensation Seekers. Australian and New Zealand Journal of Psychiatry Esp Vol 22(3) 307-311
- Butcher. Jamnes N & Miller, Kathryn B. (1999) - Assessment of Substance abuse in Psychotherapy Clients: The effectiveness of the MMPI-2 substance Abuse Scales, Jomal of Psychological Assessment 1999 Vol 11, No 1, 101-107
- Coventry; Kenny-r; Brown, R Irain (1993). Sensation Seeking, Gambling and Gambling Addication, Eighth International Conference on Gambling and Risk Taking. (1990, London, England)
- Davison, G.C & Neal. J.M (2000). Abnormal Psychology (eigth ed) United StateofAmericain; Jhon Wiley & Sons.
- Dixon Olisa (1999)- Dual Diaganosis of substance abuse in schizophernia : Prevalence and impact on outcomes. Schizophrenia - Reseachl 1999 Mar.; vol 35 (Supp 1)
- Hathaway . S. K; Mckinleyc. (Rewisd; Butcher, Dahlstrom, Graham Tellegen) (1991) MMIP-2: Manual for Adminstration and Scoring. Secend Edition Minnessota-minnesota Univercity.
- Li, Yin-Yoang, Kun-Xu, Xiufeng-(1998) - An analysis of social behaviors of hero in addicts chinese jurnal ot clinical psychology 1998 Feb , Vol 6(1) chinese .
- Marlatt - nG- Alan (1998) Harm reduction: pragmatic strategies for managing hi risk behaviors.(NewYory, Ny, USA, The Guilfond Press).
- Sarason, Irwing-Sarason barbara (1999) Abnormal Psychology Ninth edition, Newjersey-Practice Hall Publisher.
- Sirigatti-Saulo: Stefanile-Cristina (1996) New Measure for the study of substance dependency with the MMPI-2: Aas, APS, and MAC-R Scales Bollettino di Psicologia Applicata. 1996 Jam-Mar, Vol 217 (17-25)
- Stein L.A.R, Graham, john R, Ben Porath YossetS.Mennulty, john. Using the MMPI-2 to detect substance Abuse in an out patient Mental Health selting (1999) Journal of Psychological Assessment 1999. Vol.11 No 1. 94-100.
- Svanum, Soren; Mc Graw, John; Ehrmann Lisa (1994) Validity of the substance abuse of the MMPI-2 in a college student sample Journal of Personality Assessment 1994 Jun 62 (3) 427-439.